

НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ЦВЯТКО РАДОЙНОВ - 1885“ град Крън

Отчетен доклад за дейността на читалището за периода **2023 година**

НЧ „Цвятко Радойнов - 1885“ е културна институция в град Крън вече 139 години. Основоположник на читалището е местният учител Недьо Гюдюлев, който на 1-ви януари 1885 г., заедно с неколцина младежи създават Земеделческо дружество „Орало“. Идеята е то да подпомага тогава още село Крън духовно и материално, слага се начало на библиотека. През всички тези години и до днес, в читалището се развива богата художествена самодейност.

Основните функции и задачи, които стоят пред нас са обогатяване на културния живот, развитие на библиотечната дейност, съхраняване на народните традиции и обичаи, партниране с местната управа за развитие на културните процеси.

Ние вярваме, че всеки читател се превръща в съавтор чрез своята гледна точка и въображение. Ето защо нашата библиотека е споделено пространство за книги, хора и идеи. С всяка изминала година, библиотечният фонд се обогатява от дарения, закупени книги от бюджета на читалището, както и от участия в проекти от Министерството на културата. До този момент книжният фонд наброява 12 440 броя библиотечни единици, включващи всички отрасли на човешкото познание, а също и художествена литература за деца и възрастни. Новонабавените книги през последната година са 40 броя. Регистрираните читатели са 196, посещенията са 433, заетата литература е около 1155 тома.

Бяха подредени изложби по повод годишнини за: Христо Ботев, Васил Левски, националния празник на България, Св. Св. Кирил и Методий, Деня на славянската писменост и култура, Елисавета Багряна, Асен Босев, Райна Княгиня, Ран Босилек, Дора Габе, Дядо Пънч, Деня на народните будители, Йордан Йовков, Иван Вазов, Елин Пелин, Димитър Димов, Международния ден на Земята, Деня на Съединението, Деня на Европа.

Изнесохме уроци по родолюбие с децата от ученическа възраст и ги запознахме с творчеството и делото на Христо Ботев, Васил Левски и Райна Княгина. По повод Деня на библиотекаря, библиотеката организира традиционното „Аз мога да чета“ с учениците от 1 клас, които посещават библиотеката, запознават се с правилата на обслужване и получават първия си годишен абонамент, който е безплатен за всички първокласници. По-големите деца се превръщат в библиотекар за 1 ден. Отново с учениците обсъждаме колко е важно да се пазят и съхраняват книгите – нашият прозорец към целия свят.

Друга библиотечна дейност, която обхваща всички малки читатели бе редица посещения с пътуващото ни куфарче в детската градина, четене на интересни

приказки от приказни герои. През Националната седмица на четенето и не само, с удоволствие посетихме и най-малките жители на града ни в „Къщата на семействата“, разглеждахме книжки, разказвахме по картинки, а с майките обсъждахме колко е важно от ранна детска възраст на децата да им се четат приказки. За първи път през тази година връчихме грамота за читател на годината.

С колектива на дамският ни клуб „Всичко знаем, всичко можем“ си правихме литературно утро, където на по чаша чай дискутираме различни произведения и автори.

През последната година бяхме активни в редица конкурси, както на местно, така и на национално ниво. Не малко бяха участията ни в онлайн конкурси като „Апостола през моите очи“, откъдето взехме награди за първо и трето място. Включихме се с красиви рисунки в конкурс „145 години свободна България“ в село Славяново. Талантливите ни деца рисуваха за конкурс „Васил Левски и неговото дело“, където също бяха в призовите места. Участвахме и в национален конкурс за рисунка по повод 160 години от рождението на Алеко Константинов. Взехме участие във фотоконкурс „Най-сладката целувка“. Съвместно с РЗИ Стара Загора организирахме конкурс на тема „Рискови за здравето фактори“ с децата от училището в Крън. Организира се журиране, бяха раздадени грамоти и награди и направихме изложба на творбите в читалището. С талантливите деца от клуб „Сръчковци“ се включихме и в много коледни и новогодишни конкурси - изработвахме украса, картички, декорация, рисунки и сурвакници.

Запазихме и обичая Бабинден, като пресъздадохме традиционния ритуал със самодейки в читалището. Нашата „баба“ извърши ритуала и дискутирахме как едно време са се отглеждали бебетата. Дамите споделиха личен опит, а някои от тях споделиха разкази на майките си. Весело отпразнувахме празника на виното Трифон Зарезан, като пресъздадохме ритуала за зарязване на лозето, пяхме и танцувахме заедно. Както всяка година и тази не пропуснахме да отбележим годишнината от рождението на Цвятко Радойнов. Заедно с пенсионерите от пенсионерския клуб в града, който също носи името Цвятко Радойнов, се събрахме, за да си припомним неговите дела.

Създателят на читалището Недьо Гюдюлев, роден на 15 февруари почетохме като заведохме децата на паметната му плоча и ги запознахме с биографията му. Както всяка година децата от клуб „Сръчковци“ взеха участие в мартенското ателие на ОБ „Искра“. За Сирни Заговезни децата и учителите от местното училище дойдоха и малки и големи прескачахме огъня за здраве. Разиграхме и традиционното хамкане на халва, детските усмивки изпълваха лицата им, а после всички доволни се подсладиха.

Баба Марта гостува в „Къщата на Семействата“ и връзва за здраве и благополучие мартенички на част от най-малките граждани на града. Денят на самодееца беше отбелязан с поздрав към всички наши самодейци. Направихме изложба на книги, свързани с Трети март. Честването на Националния празник на България извършихме съвместно с училището в град Крън като организирахме концерт. Клуб „Сръчковци“ се събра и с много желание и любов сътворихме картички за празничния Осми март. Всяка година се събираме с дамския клуб

„Всичко знаем, всичко можем“ за Деня на жената и празнуваме с весело настроение и богата програма. През този месец Патрик Добрев участва в „Среща на млади таланти“ град Пазарджик. Вдъхновени от настъпването на пролетта клуб „Сръчковци“ твориха красоти. Танцова формация за изучаване на български народни танци „Елтимира“ отпразнува своя рожден ден. С много емоции, хумор и талант нашите малки участници в конкурса „Чудонемирчета“, както всяка година печелят челни места и високи оценки на журито.

През месец април за международния ден на детската книга в детската градина, заведохме и наш малък самодеец, който с голям ентузиазъм прочете поучителни приказки на малчуганите. Пресъздадохме обичая Лазаруване, както всяка година лазарките огласяха дворове с песните си, посрещани с усмивки от хората. На Велики четвъртък „Сръчковци“ с ентузиазъм и старание боядисваха яйца, поговорихме си за обичаите и се забавлявахме. С децата от клуб „Приятелите на книгата“ се събирахме в библиотеката, четохме книги и обсъждахме колко е важно да се чете, въпреки дигитализирания свят, който ни заобикаля. Един такъв повод бе Денят на книгата и авторското право.

Участвахме в празничното тържество на местното училище по повод 24 май. През месец май, съвместно с колектива от пенсионерския клуб присъствахме на беседа за здравословното хранене. По покана на читалището в Горно Изворово бяхме на розобер с чуждестранни гости.

За Деня на детето се забавлявахме в детската градина с игри и състезания. Месец юни също премина с редица дейности - отбелязахме деня на Ботев, взехме участие в розобер край Казанлък, празничното шествие, наложило се като традиция през годините, първо място за Патрик Добрев в VI национален фолклорен конкурс „Димитър Гайдаров“, откриване на летния сезон и разбира се Еньовден. От 2011 година НЧ „Цвятко Радойнов -1885“ и Тракийско дружество гр. Крън организират празника Еньовден, който с годините е прераснал в Празник на билките. От 2015 година в организацията на празника, придобиваш все по-голяма популярност, се включва и Кметство град Крън. С годините се увеличават колективите, желаещи да вземат участие в празника, който започва рано преди изгрев слънце (с бране на билки от които се сплита голям еньовски венец). Дългогодишна традиция, с която се съхранява, предава и представя автентичният български фолклор, запазен от векове по нашите земи.

Съвместно с „Къщата на семействата“ отбелязахме редица празници като: Баба Марта, Гергьовден, Деня на християнското семейство.

Друга приоритетна дейност на читалището е работа с деца. Вече 15 години отваря врати Лятна академия, която работи с деца по време на лятната ваканция. Дейностите, които включихме са: състезания за ловкост, бързина, умения и работа в екип за откриване; разходки и игри сред природата; беседа с въпроси по повод 186 годишнината от рождението на Васил Левски; с мисли и стратегии по черно-белите дъски премина международния ден на шахмата; приготвяне на домашен пластилин; забавлявахме се в паркове и градинки с игри и много веселие през цялото лято. В двора на Етнографски музей "Чирпанлиева къща" в гр. Шипка децата от Лятната академия бяха на обучение по "Кошничарство" за

изработване на автентични изделия от естествени материали с майстор Станко Киров, част от Школó по занаяти "Постоянството постига идеята" към НЧ "Светлина - 1861". Топлото посрещане и гостоприемство на домакините от Чирпанлиевата къща, отново ни отведе там, където този път децата бяха на обучение по Свиркарство. Под напътствията на майстор Цвятко Цвятков, всеки извая свой дървен музикален инструмент.

Както всяка година бяхме част от тържеството за откриване на учебната година в училището в град Крън. През този месец кулинарният клуб „Веселие“ с ръководител Валентина Лазарова отбеляза своя рожден ден и се прибра с няколко призови места от „Празник на лютеницата и зимнината“ с. Богомилово.

Със самодейци музиканти отидохме в Пенсионерски клуб за Деня на музиката, поезията и възрастните хора с песни, танци и веселба.

Заедно с кметство град Крън организирахме празничната програма за празника на града и Коледния концерт.

Пресъздадохме и още обичаи Коледуване и Лазаруване. Всяка година малките коледари и лазарки пеят песни и наричат за здраве. Младежката коледарска група в навечерието на Коледа, обикаля къщите в града за здраве и берекет. Тази година, за да се обхванат повече къщи от града, на 24.12 мъжката фолклорна певческа група „Нашенци“ също обикаляха, пяха, наричаха за здраве и носиха радост на всички стопани.

Най-престижната ни група за мъжки фолклор „Нашенци“ тази година отново получи сертификат от ЦИОФФ. Групата доказа и през последната година своите певчески качества с участията в концертите по повод празника на град Крън, празника Трифон Зарезан, В Люлякови празници с. Бузовград, в коледния концерт на читалището. Със заслужено почетно първо място мъжете се прибраха от Шести национален фолклорен конкурс „Димитър Гайдаров (1906-1989)“ в гр. Казанлък. В Петнадесети национален фолклорен празник „Тракийски жътварски събор Странско 2023“ певческият ни колектив са единствените получили: златна купа, грамота, диплом. В XII национален фолклорен фестивал „Кехлибарен грозд“ МФПГ „Нашенци“ грабнаха златния медал. Участие взеха в 29-ти Балкан фолк фест в гр. Варна. Групата ни за автентичен фолклор бяха единствените представители от нашата община във фолклорния конкурс „Рожен“ 2023. Първо място за „Нашенци“ в 1-ви национален фолклорен фестивал „Богородичен извор“ в град Шипка. Отново с първо място в Пети национален фолклорен фестивал „Тракия пее“ в село Радицево. Плакет и диплом за първо място на групата след участие в Шести национален фестивал „От Игнажден до Коледа – традиции и съвременност“. Участие взеха и в откритата сцена на гр. Казанлък площад „Севтополис“ във Фестивал на коледарските състави „Коледен благослов“.

Танцова формация за разучаване на български народни танци „Елтимира“ с художествен ръководител Динко Дяков взе участие в коледния концерт на читалището. Групата набира скорост и се готви за нови изяви.

В местни и общински празници и инициативи активно се включи групата за художествено слово: за Националния празник на България, в коледния концерт, в

Национална кампания „Четяща България“.

Успешно работим в партньорство с Регионална библиотека „Захарий Княжески“, гр. Стара Загора, както и с РЗИ – Стара Загора, които по наша покана изнасяха здравни беседи на различни теми в училището и пенсионерския клуб.

Изключително ползотворна е работата ни с Тракийско дружество „Капитан Петко Войвода“, ДГ „Еделвайс“, ОУ „Св. Климент Охридски“, „Къщата на семействата“ и Кметство град Крън, с които съвместно осъществяваме нашите инициативи.

Благодарим на всички, които ни помагаша, подкрепяха, и присъстваха на нашите концерти, мероприятия и инициативи, и бяха съпричастни с богатата ни читалищна дейност.